

mängen

NR
1-1977

LÄTT BLANDAT FRÅN BRUKEN

KOSTA, BODA, ÅFORS, JOHANSFORS

INNEHÅLL:

Här på omslaget kan Du titta på en riktigt fin och sällsynt igelkott. Paul Hoff har tecknat den.

Tidningen innehåller mycket läsning. Var så god och ta för Dej av t.ex. två artiklar om MBL, om nya hyttan i Kosta, om "de nya måtten" eller om vilka som företräder de olika facken i år.

Redaktionen önskar Dej en glad vår och sommar.

Ny sekundabod i Kosta

Där förr Kosta Lampan hade sina lokaler kommer i mid-sommar att finnas en ny turistvänlig sekundabod. Själva försäljningslokalen kommer att ha en yta på mer än 800 kvm och vara upp-lagd enligt självbetjänings-principen. Dock kommer viss betjäning att finnas för till exempel servisglas i kristall och för export-försäljning. Inredningen kommer att vara handikapp-vänlig, utan trösklar och med svängrum för exempel-vis rullstolar. Ett hörn av lokalen inrät-tas för turistinformation. För kundernas trevnad in-rättas en vilohörna med soffor och bord.

Lagerlokalen är dimen-sionerad för ett buffert-lager och har en yta på mer än 500 kvm. Där kommer att finnas ställ för hel- och halvpallar samt lager-fack. Transport mellan det-ta buffertlager och butik skall ske med vagn eller handtruck

I personalutrymmena finns omklädningsrum, dusch, toalett och pentry inrymda.

Förhandlingar pågår med Lessebo Kommun och Länets Turistkansli om parkerings-platser, permanent turist-informationslokal, toaletter och barnpassning. Man hoppas att kostnaderna för denna service skall bestridas av kommun och turistorganisa-tion.

Var kan man bättre nå så många turister, än de tu-sentals människor som var-je år strömmar genom Kosta Glasbruk.

Y! om öron

Då och då får våra arbets-platser besök av Yrkesin-spektionen. De mäter damm, ljus och buller bland annat. Från en undersökning av hörseln hos 299 personer i Kosta den 1 april kan vi berätta.

Man undersökte 69 män och 25 kvinnor i åldern 18-30 år, 92 män och 37 kvinnor i åldern 31-50 år samt 53 män och 23 kvinnor mellan 51-67 år.

52,2 % (156 pers) hade nor-mal hörsel. 39,1% (117 pers) hade lätt hörselskada samt 8,7% (26 pers) svår hörsel-skada.

I protokollet finns anteck-nat att användningen av personliga hörselskydd är alldeles för dåligt.

Maud Rossi och John Persson från Yrkesinspektionen i Kalmar mäter här buller i Boda-hyttan.

Redaktionen har ordet

Hej igen.

Det var länge sedan MÄNGEN kom ut. Men nu skall vi fortsätta att komma. I år blir det ytterligare 2 nummer, har vi planerat. Redaktionskommittén tar sitt uppdrag på allvar, vill vi försäkra Dej. Men vi hoppas att också Du vill vara med och göra tidningen. Skriv något, ri-ta, fotografera eller tip-sa oss om ämnen eller fö-reteelser vi kan ta upp. Minnen från arbetet, ro-liga historier borde ock-så få plats bland det nyt-tiga materialet.

Det här numret är fyllt av nödvändig information. Om nya hyttan och MBL till exempel. Vi hoppas att du skall gilla innehållet. Vi vill gärna ha synpunk-ter från Dej. Säg ifrån till Din närmaste kamrat i redaktionskommittén eller i brev till MÄNGEN, Personalavdelningen, Kosta. Vi önskar Dej en fin vår och sommar.

Redaktionskommittén

REDAKTIONEN

Redaktör Ove Alström
Redaktionskommittén
Eivor Arvidsson
Bernt Axelsson
Hans Israelsson
Pat Johansson
Gunilla Persson
Tommy Ragnarsson

Ansvarig utgivare
Erik Rosén

Erik Rosén:

Företagets resultat under 1976 måste betraktas som tillfredsställande med hänsyn taget till omständigheterna. Visserligen uppnåddes inte försäljningsbudgeten helt, men i övrigt höll planeringen bra. För alla goda insatser som möjliggjort den positiva utvecklingen vill jag tacka.
1977

Under 1977 väntas en mer återhållsam attityd från den svenska marknaden och flera av de europeiska industriländerna. Där finns fortfarande ekonomiska problem. Vår höga inflation, med stora prishöjningar som följd, medverkar till att våra varor får en oförmanlig prisbild.

Detta förhållande är gemen- samt för alla svenska exportprodukter. Vi drabbas dock hårdare än andra exportindustrier med tanke på vår höga löneandel. Vår chans att klara oss de närmaste åren ligger i ökad export till primärmarknaderna. Våra kollektioner måste dessutom tillföras nya intressanta produkter. Då får priset mindre betydelse och bromsar inte exportökningen.

KOSTA BODA USA

Under år 1976 startade Kosta Boda USA, ett mycket viktigt beslut för vårt företags framtid. Utvecklingen under 1976 har varit tillfredsställande och i stort följt planerna.

Vi tror att 1977 kommer att betyda en stabilisering av vår position och väsentliga framsteg i vår marknadssituation i detta stora land.

Från USA kan vi också påverka den kanadensiska och karibiska marknaden positivt.

Australien

I Australien har exportframgångarna de senaste åren varit mycket stora. Förra året devalverades dock den australiska dollarn och dessutom råder för närvarande stor osäkerhet i landet. Därför kan man inte vänta fortsatt snabb expansion, men väl en stabilisering av den exportnivå vi nått efter det intensiva arbete den australiska personalen lagt ned.

Europa

I Frankrike har Kosta Boda startat verksamheten i mindre skala. Vi har en egen försäljare och skall utöka med flera personer i höst för att kunna åstadkomma tätare kundbesök. Vi skall också genomföra en annonskampanj och starta en utställningsverksamhet för att succesivt bygga upp Kosta Boda-namnet i detta intressanta land.

I Tyskland genomför vi i år annonskampanjer och utställningsverksamhet och vi räknar med att också i år kunna öka vår volym med 15-20 procent. Den största expansionen på exportsidan kommer i huvudsak att bli på den nordamerikanska marknaden. Tillväxttakten i Europa beräknas bli lägre.

I Sverige räknar vi alltså inte med någon expansion alls, utan inriktar oss på att behålla den marknadsandel och volym i försäljning vi nådde under 1976.
Specialsektorn

Specialsektorn upplever ett köpmotstånd mot smide och stora insatser görs för att få fram nya kollektioner som är mera anpassade till efterfrågan. Vi hoppas vara färdiga till hösten för att då återerövra en del av de förlorade positionerna.

Boda Nova har under 1976 haft en stadig och planerad utveckling. Vi räknar med en upprepning av resultaten under 1977.

Det tidigare Boda Import, nu Boda Shop, har haft en period av intensiv produktutveckling. Det tar dock tid att finna leverantörer och att få leveranser. Samtidigt pågår arbetet med att få representationer för redan etablerade företag som önskar öka sin försäljning i Sverige.

Vi räknar med att andra halvåret 1977 blir Boda Shops mera märkbara genombrutt på den svenska marknaden.

Teknik och miljö

Just nu pågår en stor och intensiv utvecklingsverksamhet inom det tekniska och miljömässiga området. Alla känner till den nya hyttan i Kosta. Den beräknas vara klar att ta i bruk under oktober månad. Det betyder säkerligen igångkörningssvårigheter eftersom

Åfors Glasbruk 100 År

tekniken kommer att vara ny för oss alla. En mycket noggrann teknisk planering har genomförts och vi hoppas att det skall resultera i minsta möjliga startförluster.

Parallellt pågår arbetet med att anpassa en del av vårt sortiment till de tekniska förutsättningar som råder i vinnan.

Det är vår förhoppning att det ekonomiska utbytet av den nya hyttan skall bli väsentligt bättre än av den gamla. Samtidigt hoppas vi att hyttpersonalen skall uppskatta den nya miljön.

Ny butik

Kosta Lampans lokaler kommer att förvandlas till en modern och rationell självbetjäningbutik för andra sortering. I slutet av maj beräknar vi att kunna öppna denna butik och därigenom kunna fylla ett av Kostas stora behov.

Åfors och Johansfors

Genom samarbete med turistorganisationer och kommunen skall vi försöka få flera besökare till Åfors och Johansfors.

Ansträngande år

Det kommer att bli ett mycket ansträngande år 1977. Det är min förhoppning att alla förstår att de stora satsningar som görs blir grundläggande för en lyckosam framtid för vårt företag.

Vi hoppas därefter komma i en bättre strategisk situation och något lugnare förhållanden så vi alla kan få en mindre stressad arbetsituation.

Företagets strävan blir naturligtvis att fortsätta hålla er informerade om vad som pågår och planeras. Och att i medbestämmandelagens anda få starkast möjliga förankring hos de anställda och deras organisationer för våra beslut.

Kosta 21 mars 1977

Det var stor fest i Åfors den 12 november 1976 då glasbruket firade sitt 100-års jubileum. Glasbrukets anställda och pensionärer samt mer än 200 gäster kunde glädja sej åt denna minnesrika afton, rapporterar Pat Johansson.

Åfors Folkets Hus, där festen hölls, var kvällen till ära smyckad med girlanger och blommor. I foajén kunde man beskåda glas från brukets olika decennier, ett mycket uppskattat inslag. Man hade lagt ner mycket arbete på att få lokaler och program att framstå som ett ärorikt minne över glasbruket.

Bland gästerna fanns många trotjänare som var glada åt att åter få knyta kontakt med bruket. Det var många kamrater som träffades igen. Man bytte historier, skrattade och bidrog till den höga stämningen.

En utsökt supé, bestående av 50-talet rätter, avåts på vackert dukade långbord. Tal hölls av Erik Rosén, av Eric Åfors, av fabriksklubbens ordförande Hans Nyström och av Bertil Vallien. I talen framgick att glasbrukets historia är mättad av dramatik och

lustigheter. Gamle brukspatronen Fagerlund figurerade i många roliga berättelser.

Blommor överlämnades från fabriksklubben till dir Erik Rosén. Eric Åfors förädrades en glaskäpp med silverbeslag.

Åfors Glasbruk skänkte en summa pengar till Åfors Folkets Hus, som samma helg firade 20-års jubileum.

Till glasbrukets 100-års jubileum hade Bertil Vallien designat en pokal, som alla gäster fick varsin av.

Efter desserten blev det underhållning av Bialittparet Gunnel Nilsson och Lennart Kjellgren med sång.

Patricia Johansson ledde allsång

Dans till Kosta-orkestern Hardicks fyllde resten av kvällen.

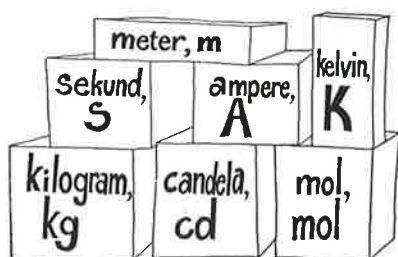
En minnesrik och lyckad fest, tyckte alla.

Erik Rosén, Hans Nyström och Erik Åfors mitt i festyan.

De nya måtten

Vi håller på att få ett världsspråk. Världsspråket är **de nya måtten** — **SI-enheterna**. I så gott som alla länder går man nu över till SI. 1978 ska vi vara klara med övergången. Det innebär att det är hög tid att lära sig de nya måtten — för att slippa en massa problem i morgon. De nya måtten berör alla sektorer i samhället — både företag, myndigheter och organisationer. Och för första gången får vi nu också gemensamma måttenheter för alla branscher.

De nya måtten är uppbyggda på ett enkelt sätt. Man utgår från sju grundenheter och av dem bygger man upp enheter för allt man behöver mäta.

Av grundenheterna bygger man upp multipelenheter med hjälp av prefix. Prefixet kilo (förkortas k) betyder tusen. Så här enkelt får vi kilometer.

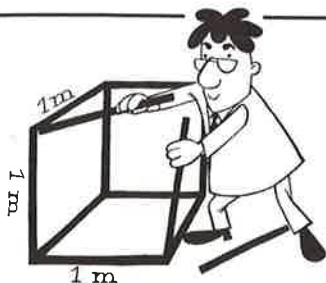
10 s

→ 10 m/s

100 m

Genom att sätta ihop grundenheterna på olika sätt får vi härledda enheter. Av meter (m) och sekund (s) får vi enheten för hastighet: meter per sekund (m/s).

Av enbart grundenheten meter kan vi härleda enheten för volym: meter gånger meter gånger meter, d v s kubikmeter (m^3).

Även om en del SI-enheter är nya för oss i Sverige, använder vi redan de flesta. För oss innebär övergången mest att vi rensar bort en mängd gamla enheter. Vi har nämligen haft en massa onödiga mått. För tryck t ex har vi haft minst ett dussin olika enheter. Nu får vi bara en enda — **pascal** (förkortas Pa).

Det finns flera skäl att vi ska gå över till SI. För det första: de gamla enheterna är för många. För det andra: de nya enheterna är enklare och hänger ihop i samma system. Det innebär att vi slipper besvärliga omräkningar. Och för det tredje: de nya måttenheterna är internationella.

SI är en förkortning av franskans "Système International d'Unités". För enkelhetens skull talar vi i Sverige om **De nya måtten**.

SI bygger på **sju grundenheter**. Av dem bygger man upp enheter för allt man behöver mäta. Genom att multiplicera med prefix får vi större eller mindre enheter. Ett exempel: kilo (k) (som betyder tusen) gånger meter (m) = kilometer (km), d v s tusen meter.

Genom att sätta ihop grundenheterna på olika sätt får vi **härledda enheter**. Några av dessa har egna namn, t ex joule (J), watt (W) och pascal (Pa).

De egentliga SI-enheterna räcker till för det mesta vi ska mäta. Av praktiska skäl har vi några **tilläggsenheter**, bl a minut (min), timme (h) och dygn (d) för tid samt liter (l), ton (t) och grad Celsius ($^{\circ}C$).

En människa som promenerar utvecklar en extra effekt av 50 W. Joggar hon går effekten upp till 150 W och springer hon fort till 250 W. En tävlingslöpare kan utveckla över 300 W.

En av de härledda enheterna är joule (J) för energi. Energiinnehållet i mat kommer att mätas i joule i stället för i kalorier. Ett ägg innehåller ca 350 kJ, ett glas mjölk 600–650 kJ och en stor biff ca 1 200 kJ. De flesta av oss förbrukar 6 000–7 000 kJ per dygn.

120 kW

40 kW

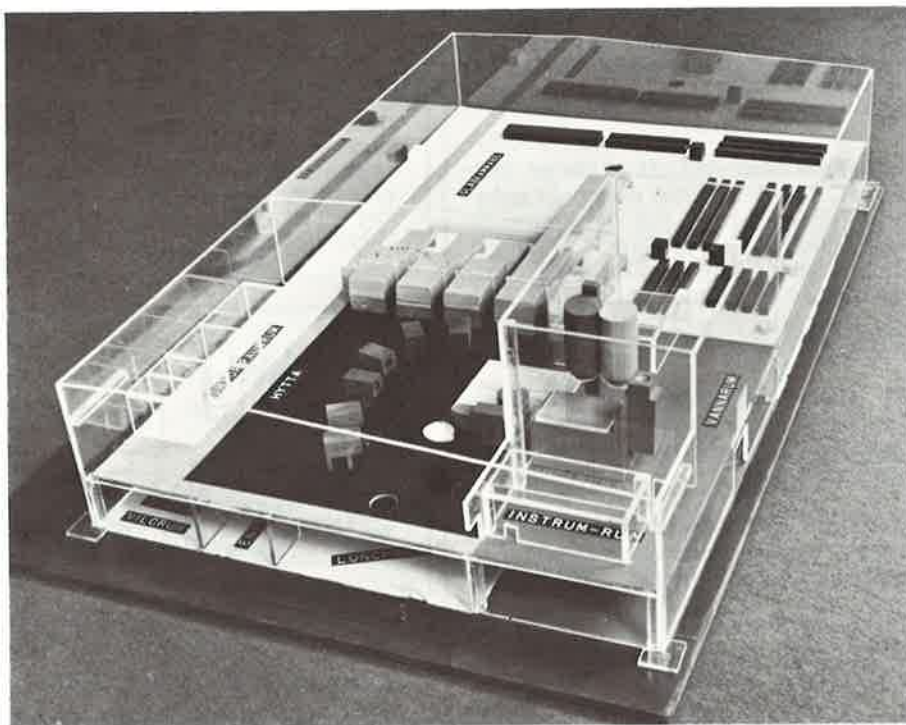
I och med övergången till SI anger vi motoreffekten i watt i stället för hästkrafter. 1 kW motsvarar 1,36 hk.

Man börjar nu mäta även blodtryck i pascal (Pa). Det kan normalt variera mellan 13 och 20 kPa. Ett tryck på 120 mm Hg motsvarar ca 16 kPa.

För den statliga informationen om SI-enheter svarar Statens provningsanstalt (SP) och Sveriges Standardiseringskommission (SIS). Med anslag från nämnden för samhällsinformation har ett omfattande informationsmaterial producerats, bl a basbroshyr, plansch, overheadpaket med lärarhandledning och övningshäfte, stillfilm och informationsfolder. För rekvisition skriv till kansliet för **De nya måtten**, Box 6802, 113 86 Stockholm. För förfrågningar ring 08-31 96 70.

Hyttbygget i Kosta

Länge har det talats om den nya hyttan i Kosta. Nu är den snart verklighet. Stommen reser sig redan 23 meter över marken och man beräknar produktionsstarten till den 15 september i år. Dessförinnan skall en thrillerbetonad rad av händelser bindas samman. Om detta berättar Stig Rasmusson för Mängden.

PROJEKTERING

En förprojektering av den nya hyttan startade redan hösten 1974.

Åforsgruppen övertogs då av Upsala-Ekeby. De nya ägararna ville självklart sätta sej in i detta stora projekt innan beslut fattades om bygget.

I mitten av september 1976 var det dags att starta detaljplaneringen.

Målsättningen för den nya

hyttan är att kunna producera mera högkvalitativt kristallglas till en lägre kostnad och i en bättre inre och yttre miljö. En förutsättning för att nå detta mål är en helkontinuerlig vanna. Vi fann på marknaden en enda vanna som ger fullgott resultat när det gäller att smälta 30 procentig blykristall. Vi köpte anläggningen från ett franskt företag som i Sverige representeras av Gränges Engineering. Att projektera en hytta är

ett omfattande företag. Vi tog hjälp av en konsult, Allmänna Ingenjörbyrå i Göteborg. På mindre än två månader lyckades vi få fram alla bygghandlingar klara för utlämning till entreprenörerna.

REGERINGSKONCESSION

Under juni månad hade regeringen beslutat att det behövs koncession eller dispens för att bygga en glasfabrik. Vi kom alltså att hamna under denna paragraf och fick veta detta i augusti.

Nu blev vi tvugna att ta fram underlag för en koncessionsansökan. Det var inte lätt. Vi måste mäta alla luft- och vattenutsläpp. Bullret utanför fabriken måste också mätas. När det gällde luft- och vattenutsläppen måste vi analysera innehållet för att fastställa vilka föreningar som släpptes ut. Vi tog hjälp av konsulter för att snabbt klara detta omfattande arbete. IVL och AIB i Göteborg svarade för det mesta av detta jobb på rekordtid. Koncessionsnämnden var vänliga att behandla vårt ärende med förtur. Vi fick koncessionen beviljad 15 februari i år. Det är vanligt att ett ärende av detta slag tar mellan ett halvt och ett år.

PROJEKTGRUPPER

Olika projektgrupper, sammansatta av tekniker och representanter från fack och arbetare, har jobbat

fram synpunkter på miljö och produktion. Ibland tillsammans med de olika konsulterna.

Byggnaden har planerats så att själva vinnan, skärvkross, mängutrustning och chargeeringsutrustning befinner sig i en särskild lokal. Själva hyttan blir därmed befriad från hetta och buller från vinnan. Glaset transporteras ut till hyttan med en särskild feeder. För att kunna hålla en jämn temperatur i hyttan har med hjälp av Industri Tekniska Konsultationer, Stockholm, projekterats en avancerad ventilationsanläggning.

Personalutrymmena i underplanet har planerats i samarbete med personalföreträdare och Yrkesinspektionen. De fyller mycket högt ställda anspråk. Där kommer att finnas matsal, klubbрум, sjukrum och vilorum bl.a. En ny reparationsverkstad kommer också att förläggas dit.

BYGGNATION

Vissa rivnings- och schaktningsarbeten påbörjades redan i slutet av november förra året. Grundarbetena kom igång i slutet på december och höll på under januari och februari. Byggnadsarbetena startade i början av februari och är i full gång. Stommen är rest och man gjuter nu golv i underplanet och bjälklag mellan planen. Vissa väggar gjuts också nu.

VANNAN

I mitten av maj börjar murning av vanna och feederkanal. Vinnan skall vara klar för upptemperering i mitten av augusti. Leverantören räknar med att kunna intrimningsköra vinnan i början av september så att produktionsstarten skall kunna ske planenligt den 15 september.

Under juni levereras kylrör och kylugnar. Succesivt kommer sedan all annan utrustning så att produktionen skall kunna starta 15 september.

Efter detta datum kommer vissa avslutande byggnadsarbeten att pågå. Allt skall dock vara klart under oktober månad.

PRODUKTION

Den första tiden i nya hyttan får vi räkna med omfattande störningar innan anläggningen är intrimmad. Vi räknar dock med att större delen av produktionen skall ha överförts från gamla hyttan före årsskiftet.

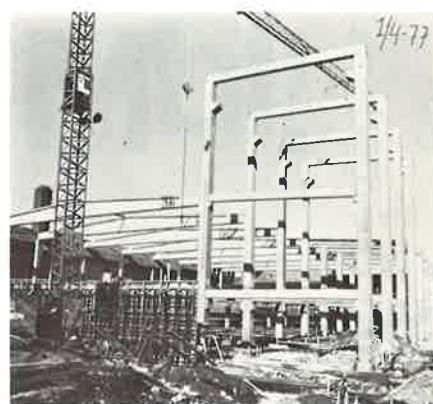
I nya hyttan kommer vi att ha ganska olika produktionsmetoder mot idag. Därför kan vi räkna med störningar också första halvåret 1978.

När intrimningsperioden är över kommer vi att ha fört över praktiskt taget all kristallglastillverkning till den nya hyttan. Kaliglasproduktionen kommer att vara kvar i gamla hyttan.

ARBETSTIDER

För att få lönsamhet på den nya anläggningen måste skiftgång tillämpas. En projektgrupp har tidigare diskuterat detta och nyligen har ytterligare diskussioner påbörjats.

Arbetstiden och skiftgången är en förhandlingsfråga mellan fack och företag. Preliminärt räknar vi med att större delen av hyttpersonalen går normalt 2-skift. Dessutom ett mycket litet skift som skall gå ständig natt och då i huvudsak producera gjutet glas.

Syningspersonalen måste följa hyttans arbetstider, medan glaskammarpersonalen beräknas arbeta normal dagtid.

Smältteknikernas arbetstid har tidigare diskuterats. Då kom man fram till att 5-skift sannolikt är det mest tilltalande.

För reparationer räknar vi med jourtjänst.

Nackdelarna med skifttjänst hoppas vi delvis kan kompenseras av de miljövinster som nya hyttan erbjuder. Arbetet blir trivsammare och mindre påfrestande, framförallt när det gäller värmen.

Vi hoppas att alla dessa ansträngningar att åstadkomma en modern, miljöriktig och trivsam arbetsplats skall resultera i uppnåendet av de mål som sattes upp som grund för beslutet att bygga den nya hyttan.

Stig Rasmusson

SALF = 0
SIF = 3

FABRIKS = 1 (Johansfors)

4 kvinnor repr. i facket.

Tjänstemän totalt
därav kvinnor

Fackligt:

Här redovisas fack-
föreningarnas samman-
sättning i år.

SALF:

Ordförande:
Reine Hiller

Sekreterare:
Karl-Axel Strand

Kassör:
Verner Nyström

Övriga ledamöter:
Sigurd Rapp
Stig Arvidsson

Förhandlingskommitté:
Reine Hiller
Karl-Axel Strand
Verner Nyström
Torsten Karlsson

Kontaktmän:
Kosta: Reine Hiller
Boda: B. Jonsson
Åfors: Verner Nyström
Johansfors: Sigurd Rapp

Lokala skyddskommittéer:
Kosta:
K-G Svensson, Krister
Köhnke, Magnus Hammarstedt
Boda:
B. Jonsson, R. Sandberg,
W. Hallberg
Åfors:
Verner Nyström
Johansfors:
Sigurd Rapp, Torsten
Karlsson

Central Skyddskommitté:
K-G Svensson
B. Jonsson suppl

Ekonomikommittén:
Reine Hiller suppl

FABRIKS AVD. 122 KOSTA

Ordförande:
Gösta Strand

Sekreterare:
Tommy Hansson

Kassör:
Lars-Gösta Magnusson

Övriga ledamöter:
Hans Israelsson
Nils-Arne Åberg
Jan Hammerby

Studeiorganisatör:
Hans Israelsson

Huvudskyddsombud:
Nils-Arne Åberg

Skyddsombud:
Villy Johansson
Sven-Åke Erlandsson
Ingemar Ahl
Jan Neikter
Jan-Birger Johansson
Göte Lönnetun
Gösta Strand

Central Skyddskommitté:
Nils-Arne Åberg
Gösta Strand
Göte Lönnetun

Anpassningsgrupp:
Gösta Strand

Personaltidning:
Hans Israelsson
Eivor Arvidsson

Informationsmottagare:
Gösta Strand
Hans Israelsson
Tommy Hansson
Lars-Gösta Magnusson

FABRIKS AVD. 44 KLUBB 5. ÅFORS

Ordförande:
Hans Nyström

Kassör:
Wolfgang Weidner

Övriga ledamöter:
Ingvar Gröön
Josef Kock
Sven Gustavsson

Studieorganisatör:
Sven Gustavsson

Huvudskyddsombud:
Villy Liska

Skyddsombud:
Josef Kock
Rune Fransson
Leif Andersen
Helge Karlsson

Central skyddskommitté:
Villy Liska
Rune Fransson

Informationsmottagare:
Hans Nyström
Ingvar Gröön

SIF:

Ordförande:
Bela Kisch

Vice ordförande:
Berne Karlsson

Övriga ledamöter:
Curt Ottosson
Pat Johansson ✓
Marianne Hiller ✓
Gunilla Persson ✓
Hillie Paulsson ✓

Studieombud:
Marianne Hiller

Förhandlingsdelegation:
Bela Kisch
Berne Karlsson
Ulf Månsson

Ekonomikommitté:
Curt Ottosson

Skyddsombud:
Boo Widerstedt

Lokal skyddskommitté:
Kosta
Boo Widerstedt

Central skyddskommitté:
Boo Widerstedt

Anpassningsgrupp:
Kosta
Berne Karlsson

Boda
Kjell Widlund

Informationsmottagare:
Bela Kisch
Berne Karlsson

FABRIKS AVD. 44 KLUBB 4. BODA

Ordförande:
Åke Augustsson

Sekreterare:
Olle Andersson

Kassör:
Tord Bråneus

Övriga ledamöter:
Åke Karlsson
Lennart Karlsson
Josef Francsics

Studieorganisatör:
Lennart Karlsson

Huvudskyddsombud:
Kenneth Kristiansson

Skyddsombud:
Kenneth Kristiansson
Christian Pumplum
Ingvar Svensson
Horst Graf
Tord Bråneus

Central skyddskommitté:
Kenneth Kristiansson
Åke Augustsson

Informationsmottagare:
Åke Augustsson
Olle Andersson

FABRIKS AVD. 44 KLUBB 6. JOHANSFORS

Ordförande:
Olle Karlsson

Sekreterare:
Karl Roos

Kassör:
Bengt Karlsson

Övriga ledamöter:
Göran Johansson
Peter Karlsson

Studieorganisatör:
Bengt Karlsson

Huvudskyddsombud:
Arne Ottosson

Skyddsombud:
Lilly Karlsson ✓
Bertil Engman
Olle Karlsson

Central Skyddskommitté:
Arne Ottosson
Olle Karlsson

Informationsmottagare:
Olle Karlsson
Göran Johansson

LAGEN OM MEDBESTÄMMANDE I ARBETSLIVET gäller från den 1 januari 1977. Den har kommit till för att ge de anställda mer att säga till om i jobbet.

Göthe Gustafsson skriver här om Vad som sker på Kosta Boda AB medan Bernt Svensson, Svenska Fabriksarbetareförbundet Avdelning 44, Nybro i korthet berättar om lagens innehåll.

Mbl!

Det har skrivits och sagts mycket om den nya "Lagen om medbestämmande i arbetslivet" så ingen har naturligtvis undgått att i viss omfattning taga del av denna. Lagen kommer som bekant att kompletteras med ett avtal mellan arbetsmarknadens parter så småningom, men med tanke på det nu rådande besvärliga läget på avtalsfronten kan man förmoda, att detta avtal dröjer ännu ett bra tag. Mycket talar väl för att det inte kommer att bli klart förrän i slutet av året, om ens då.

Tills vidare får vi därför följa lagen efter den utformning, som lagtexten har. På vissa punkter kan det betyda svårigheter med tolkningen, eftersom man inte klart kunnat definiera betydelsen av vissa uttryck i lagtexten. Med en positiv inställning från alla inblandade parter, och den tror jag finns, kan dock säkerligen dessa svårigheter övervinnas. Formodligen blir det väl med denna lag som med de flesta andra ny-skrivna lagar att tolkningen i många avseenden först kommer att avgöras i praktiska mål i Arbetsdomstolen.

Inom Kosta Boda har vi med de fackliga organisationerna, i avvaktan på ovan nämnda avtal, kommit fram till en praktiskt tillämpning av informations-skyldigheten, som ser ut på följande sätt:

Varje vecka sker vid respektive bruk lokalt en pri-

mär information, som leds av respektive platschef. Denna information och det som diskuteras då gäller i huvudsak produktionsutfall, produktionsplanering, reparationer/investeringar och personalfrågor.

Varannan månad deltar samtliga kontaktmän/informationsmottagare i en primärinformation, som omfattar hela koncernen och då omfattar informationen det mesta av betydelse för företaget, t.ex. försäljning, orderstock, produktionsresultat, lagerutveckling, investeringar, personalfrågor, bokslut och budget, likviditet och finansiering, med flera andra frågor.

Vilka so är kontaktmän/informationsmottagare framgår av annan artikel i denna tidning.

Som bekant har företagsnämndsavtalet sagts upp och gäller inte längre liksom avtalet om ekonomikommitté. Dessa två organ har därför upphört vid företaget. Beträffande ekonomikommittén så pågår dock den planerade utbildningen för dess medlemmar.

De fackliga organisationernas styrelser genomgår under hand utbildning i den nya lagen. När denna utbildning är genomförd har vi diskuterat att eventuellt fortsätta med en partsgemensam vidareutbildning i någon form. Detta är bl.a. av betydelse för att "stäm- ma av" varandras tolkning av lagens innehåll.

Ombudsman Bernt Svensson, Svenska Fabriksarbetareförbundet, avdelning 44, Nybro, har gjort en sammanfattning av lagens innehåll, som han bett att få införd i Mängden. Den är bra skriven och följer här nedan. Om Du vill sätta Dig in mera i lagens

detaljer och innehåll, så rekommenderar jag, att Du tager kontakt med Din fackliga organisation. Det finns nämligen både böcker och annat material som behandlar lagen.

Slutligen skall sägas att det ännu inte har uppstått några större problem vid Kosta Boda med anledning av lagens ikraftträdande. Detta får väl till stor del tillskrivas att vi redan tidigare har haft ett förtroendefullt och öppet samarbete med de fackliga organisationerna.

Göthe Gustafsson

Mbl!

Här presenteras lagen i korthet:

FÖRHANDLINGSRÄTT

Arbetsgivaren måste på eget initiativ förhandla med fackklubben (primär förhandlingsskyldighet) vid:

- viktigare förändring av verksamheten, exempelvis utvidgning, överlåtelse eller större investering.
- viktigare förändring för enskild arbetstare, exempelvis långvarig omplacering.

Arbetsgivaren måste vänta med beslut tills förhandlingen är avslutad.

I frågor där primär förhandlingsskyldighet inte finns, kan facket begära förhandling. Även här måste arbetsgivaren vänta med beslut. Kan man inte komma överens lokalt, går frågan till central förhandling. Skulle man inte där komma överens, så beslutar arbetsgivaren.

RÄTT TILL INFORMATION

Arbetsgivaren måste på eget initiativ informera fackklubben (primär informations-skyldighet) om hur företaget utvecklas:

- produktionsmässigt
- ekonomiskt
- när det gäller personalpolitiken

Mbl!

Fackklubben kan dessutom begära att få se räkenskaper, analyser, inkomna order och andra handlingar som kan behövas för att tillvarata medlemmarnas intressen. Arbetsgivaren måste hjälpa till med utredningar och presentera materialet på ett begripligt sätt.

Vill någon part ålägga den andra tystnadsplikt om lämnad information, måste man förhandla om detta, tystnadsplikt gäller så länge förhandlingar pågår. Om ledamot i klubbstyrelse får information kan han alltid informera sin styrelse.

MEDBESTÄMMANDEAVTAL

Lagen ger möjlighet att träffa medbestämmandeavtal om företagsledningsfrågor,

arbetets ledning och fördelning samt ingående och upphörande av anställningsavtal. Förhandlingar om detta avtal har inletts mellan parterna på central nivå.

TOLKNINGSFÖRETRÄDE

Vid tvist om medbestämmandeavtalet har fackklubben tolkningsföretråde d.v.s. klubbens tolkning av avtalet gäller tills tvisten avgjorts.

Uppstår tvist om en arbetstagare är skyldig att utföra ett arbete eller ej, så har fackklubben tolkningsföretråde. Den enskilde arbetstagaren kan aldrig själv få tolkningsföretråde.

Vid lönetvister gäller som nu, att arbetsgivaren har tolkningsföretråde.

FACKLIGT VETO

Om arbetsgivaren tänker anlita en entreprenör måste han förhandla med klub-

ben, om inte arbetet är kortvarigt eller kräver speciell sakkunskap. Kan man inte komma överens, går frågan till central förhandling. Här kan fackklubben lägga in veto, om man anser, att åtgärden kan bryta mot lag eller avtal eller mot praxis inom branschen.

FREDSPLIKT

Även i fortsättningen gäller fredsplikt, när ett avtal ingåtts.

Träffas löneavtal men inget medbestämmandeavtal, finns kvarlevande stridsrätt i medbestämmandefrågor. Denna får dock endast utnyttjas på central nivå. Om olovlig stridsåtgärd skulle utbryta måste arbetsgivaren och fackklubben omedelbart träffas och resonera igenom problemet för att få eventuella problem uppklarade.

Bernt Svensson

Idékläckare

Vid två sammanträden har Förslagskommittén behandlat 17 olika förslag. Sex av dem blev belönade med olika belopp.

4000 kronor att delas mellan de fyra förslagsställarna Hartvig Flåh, Håkan Flåh, Kennert Koch och Tage Almqvist blev belöningen för ett ersättningsmaterial för asbest.

Hans Thaysen får 1000 kronor för sitt förslag som gäller höjning och sänkning av ytter och innerförmär vid tillverkning av Anna Ehrners "Isabella". Mindre summor, tillsammans 1100 kronor, delas ut till Magnus Frisell, Sven-Erik Ström, Ztig Carlzon och Håkan Flåh.

Till sist kommer en jättebra gratisidé till alla uppmärksamma läsare av Mängen: Ett säkert inflationsskydd, vinn pengar på bra förslag. Tänk efter Du också.

Här har fotografen fångat an alla åtta belönade förslagsställare. Ztig Carlzon, Magnus Frisell, Sven-Erik Ström, Hans Thaysen, Kennert Koch, Håkan Flåh, Hartwig Flåh och Tage Almqvist.

Byggnadsunderhållare

Snart ett år har Christer Johansson arbetat som underhållstekniker i Kosta. Han är chef för byggnads- sidan inom underhålls-avdelningen.

Hans huvuduppgift är att vara arbetsledare för hantverkare och diversearbetare, svara för byggnads- underhållet vid industrin i Kosta, bostadsunderhållet i Kosta och så långt hans tid medger, hjälpa till med bostäderna vid de övriga bruken.

Christer, 27, är från Dalarna och kommer närmast från Lenhovda Snickerifabrik där han var plane- ringsingenjör. Han började dock anpassningen till Småland med en anställning vid Åsedahus.

BODA SHOP

Precis som förr är man ute i världen och letar prylar som passar att importera. Dessutom har man börjat designa egna produkter som tillverkas i olika delar av världen.

För att bättre utnyttja de personella resurserna kommer Boda Novas Ralph Theander att svara för marknadsidan och nyanställda Lars-Erik Billing för inköpen, till både Nova och Shop.

Gjutjärn

Rolf Sinnemark har formgivit en serie grytor och pannor med trähandtag och avsedda att ställas på bordet. Det är nytt. Vi vill forma produkter, som kan tas från köket till bordet. En bättre kvalitet cook-shop-attiraljer, säger Kurt. Dit hör också Karl Kihlbergs nya serie, en uppföljning av hans gjutjärnpanna med svarvat trähandtag. Nu finns en hel serie med grytor och pannor med lock.

Många har träffat Kurt Sandklev och fått veta lite om Boda Shop, som förr hette Boda Import. En stark vitalisering pågår nu när man blivit väl organiserad och funnit sin sortimentfilosofi.

En grill av gjutjärn med handtag av trä och lätt att ta med, har Rolf Sinnemark gjort.

Trä, porslin

En serie skärbräden kommer i sommar. Formgivna av Karl Kihlberg.

Nya bestick ritas av Tage Jansson, som gjorde MASTER. De kommer först 1973.

Serviser i porslin från olika tillverkare, är en annan nyhet.

Boda Smide

Det har en tid funnits ett visst köpmotstånd mot smide som säkert hänger samman med möbelmodet.

I slutet av 60-talet kom furun, som flyttade från sport- och gillesstugor upp i vardagsrummen. Smidda ljusbärare följde med. Det var tjugusigt med levande ljus då man hade gäster, men fungerade dåligt till vardags.

En kombination av fest- och vardagsarmaturer vill vi

göra genom att ge de smidda lamporna fint infogade elektriska ljus också.

Både Bertil Vallien och Rolf Sinnemark håller på med sådana kombinationer i smide. Rolfs fotogenlampserie har fått elljus. Koltrådslampors varma sken är ett bra alternativ, säger Kurt Sandklev.

Den välkände möbelformgivaren Hans Ehrlin håller just på med en serie som är direkt anpassad till inredningsmodet. Det blir olika ljusbärare i smide, trä och glas. Som alternativ i förgyllt smide. Signe Person-Melin arbetar också med en serie för smidessektorn.

Från mitten av sommaren får Boda Smide en egen produktchef. Han heter Björn Bergquist, exportchef hos Hans Agne-Jakobsson i Markaryd.

Specialsektorn spritter av liv, som synes.

paddla, cykla, fiska

Kosta Boda rustar för turistsäsongen. Flera hundra tusen människor skall som vanligt gästa våra bruk.

I Kosta skall öppnas en ny sekundabod, kan man läsa på annan plats. Hembygdsmuseumet har rustats upp och det blir gott om parkering i sommar.

I Åfors finns FINA STUGAN. Den skall hållas öppen för turister som vill se och köpa av brukets unika produktion.

En extra attraktion planeras i Åfors. Man skall kunna hyra en kanot för att paddla runt på de vackra vattnen där.

I Johansfors finns ett u-

nikt glasmuseum. Fyllt av kristallglas. Nu förhandlar Kosta Boda med idrottsföreningen om öppethållandet. Därtill vill man ordna så att den som är sugen skall kunna fiska i dammen. Boda skall som vanligt få ett turistkontor. I år med cyklar till uthyrning. Att ta en tur ner till Bodasjön eller ut i hagarna, innan doppet i nya Bodabadet, kommer säkert att locka många.

Boda har fått en häst

När Boda Glasbruk fyllde 100 år 1964 fick man ett utsmykningsbidrag. Då var det meningen att Erik Höglund skulle ha hittat på något att ställa i Parken.

Men tiden gick, och gick och gick och först nu skall det bli invigning av det som blev, nämligen en häst. Design: Bertil Vallien.

En dag, framöver i sommar, kommer det att klinga av musik, då utsmyckningen officiellt skall överlämnas.

Marknaderna...

Marknadsavdelningen säljer det som bruken tillverkar. De måste ligga i på alla fronter. Konkurrenten är stenhård.

Det kan vara skönt för oss alla att veta om att Kosta Boda hävdar sej fint på alla världens marknader. Många har plockat litet ur marknadsavdelningens digra arkiv:

Internationellt:

I Grekland finns nu 5 Kosta Boda affärer, i Aten och Pireus. Under året skall flera nya öppnas. Kosta Boda Studio har haft en utställning med Paul Hoff där.

I Frankfurt var man med på den viktiga internationella mässan. Där träffar man de viktigaste kunderna från hela världen. Man satsar på att visa upp sitt allra bästa och aktuella ansikte.

Hos Paulinó i Madrid, vår agent i Spanien, har det varit utställning med Ann Wärfffs unika gods. Omkring 400 pjäser ställdes ut i den exklusiva butiken.

I Sverige:

Det slitstarka PR-teamet med glastrumpeterna, Bengt Heintz, Dick Fagerlund och Bengt Eneroth har varit i Örebro och trumpetat in en ny Duka-butik. Kosta Boda i främsta ledet där också.

NK har fyllt 75 år. De valde Kosta Boda att representera glasleverantörerna. Vi genomförde en bredd utställning med hela det normala sortimentet plus en utställning med

Frankfurtmässan

Ann Wärfff i Madrid

Bertil Vallien på konstavdelningen.

Atrium i Göteborg har också haft jubileum, 15 år.

De firade med en Boda utställning och Bertil Vallien.

Insändare är ju till för att lufta privata meningar i. Så nu gör jag det.

Genom mitt arbete med denna tidning vet jag att inga personliga notiser skall publiceras. Alltså dessa små nyttiga notiser som berättar berättar om vem som blivit anställd var o.s.v.

I ett så stort företag som Kosta Boda är det ju omöjligt att känna alla personligen. Någon form av meddelande måste till.

En personaltidning värd namnet måste vara rätt plats för dessa meddelanden, eller hur?

Såklart kan man diskutera om alla nya, eller bara vissa, skall presenteras i Många. Där borde nyttan av publiceringen vara avgörande, tycker jag.

Hur skall man göra med de som slutar vid företaget? Det kan vara lika viktigt att få veta det.

Vad tycker Du i denna fråga. En diskussion kanske kan leda till nya regler. Ring eller skriv.

Ove Alström/redgruppen
0481/240 05 eller

Många, Tommy Ragnarsson
Kosta.

Här invigs Duka butiken i Örebro av Kosta-blåsarna.